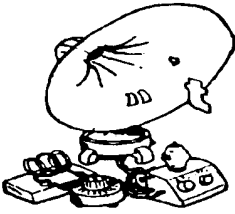


PORT BETAALD  
PORT PAYÉ  
AMERSFOORT



# GERUIS



mededelingenblad

van de

VERON-A03-AMERSFOORT

DRUKWERK

1999, verschijnt 10x per jaar

uitg.: VERON-A03-Amersfoort

Hooglandseweg Noord 116-118, 3813 VE Amersfoort

VERON

Bestand Bewerken Beeld Ga naar Favorieten Help

← Volgende → Stoppen Vernieu... Start Zoeken Favoriet... Geschie... Kanalen Volledig... Mail Afdruk... Bewerken






Adres <http://www.veron.nl/afdeling/amsfoort/> Koppelingen

**Amersfoort**

[Algemeen](#)  
[Bestuur](#)  
[Activiteiten](#)  
[Nieuws](#)  
 Komt U ook


[Afdelingen](#)  
[Call-books](#)

249

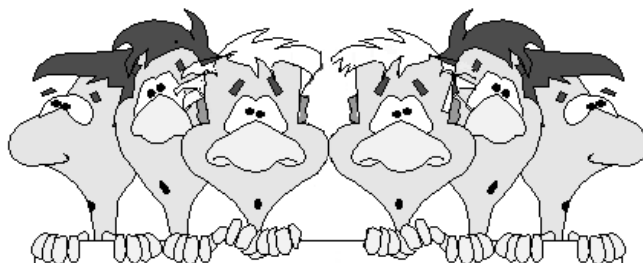
**Vereniging voor Experimenteel Radio Onderzoek in  
 Nederland  
 Locale afdelingen**

**VERON**



<http://www.veron.nl/afdeling/>

Over de Afdeling, wat is zij en wat doet zij, enz. Internet-zone



gezocht  
 adverteerders



Frank van Hamersveld - PA3DTX  
 Van Woustraat 28, 3817 PG Amersfoort  
 e-mail adres: pa3dtx@amsat.org

inhoud:	Van de redactie . . . . .	3
	Verenigingsavonden . . . . .	3
	Verslag verenigingsavond . . . . .	4
	Mededelingen . . . . .	4
	Navtex . . . . .	5
	De allereerste radiolamp . . . . .	8
	Agenda . . . . .	9

**BESTUUR:**

voorzitter (1):	Heijmen Ceelen *)	PA1HC	Holkerweg 62	3861 PN	Nijkerk	033-2459082
secretaris/vv (2):	Peter-Paul Hazelzet *)	PE1FFB/NL7010	Hooglandseweg 116-118	3813 VE	Amersfoort	
penningmeester:	Tijmen de Jong *)	PA3GRM	Ambachtlaan 57	3828 DB	Hoogland	033-4802994
giro: 3888404	tnv: VERON-A03-Amersfoort		Ambachtlaan 57	3828 DB	Hoogland	
2e penningmeester:	Ron v.d. Velden *)	PA3HBI	Springerstraat 54	3822 TC	Amersfoort	
activiteiten:	Jan Spierenburg *)	PD0AUQ	Mellemastraat 23	3815 PB	Amersfoort	033-4728970
activiteiten:	Hans Verberne	PA3GDQ	Klarinetpad 6	3822 CT	Amersfoort	033-4552293
red. 't Geruis	Frank v.Hamersveld *)	PA3DTX	Van Woustraat 28	3817 PG	Amersfoort	
lid:	Joop Lagemaat	PA3FBU	Breeland 153	3828 VK	Hoogland	033-4802705
lid:	Kees de Haan *)	PA3ARV	Beethovenlaan 1	3862 GN	Nijkerk	033-2454697

**CONTACTADRESSEN:**

ledenadministratie:	Hans Verberne	PA3GDQ				
QSL-manager:	Peter Butselaar	NL 5557	Seringstraat 37	3812 XA	Amersfoort	
zendcursor N en C:	Jan van Essen	PA0SNE	Zandkamp 91	3828 GE	Hoogland	033-4331683
e-mail adres: j.van.essen@wxs.nl						
morsecurus:	Koos/Hilde Sportel	PA3BJV/EKW	A.Schweitzersingel 367	3822 BV	Amersfoort	033-4551992
service-bureau:	Hilde Sportel	PA3EKW				
immunisatie-funct.:	Koos Sportel	PA3BJV				
Ronde v. Amersfoort:	Evert Beitler	PA3AYQ	Calabrie 3	3831 EB	Leusden	033-4942239
NL-vertegenwoordiger:	Marcel Zieltjes	NL12023	Drakestein 8	3813 RB	Amersfoort	033-4806840
computers:	Antoon Oostveen	PA1OVN	Eikenlaan 38	3828 BZ	Hoogland	033-4801633
PACC-coördinator:	Koos Sportel *)	PA3BJV				
vaa PI4AMF/NL8600:	Hans Verberne	PA3GDQ				
depothouder:	Heijmen Ceelen	PA1HC				

\*) e-mail adres: call@amsat.org / (1) FAX Heijmen (PA1HC) 033-2470855 / (2) FAX Peter-Paul (PE1FFB) 033-2539560

**KOPIJ VOOR 't GERUIS** - Aanbieders van artikelen en schema's worden uitdrukkelijk gewezen op de bepalingen van de auteurswet. Overname van artikelen is alleen toegestaan met bronvermelding. Artikelen met (C) moet men toestemming vragen aan de auteur of uitgever.

**"RONDE VAN AMERSFOORT"** - De actuele informatie m.b.t. bandcondities, afdelings- en regio-activiteiten hoort u na het nederlandse gedeelte van PI4AA, elke zondagavond op 145.7875 MHz om ± 20.30 lt. in phone. Uw inbreng in "de Ronde" wordt zeer op prijs gesteld!

**RTTY-BULLETTIN** - Iedere woensdagavond om 20.30 uur verzorgen Jan (PD0RDQ) en Henk (PE1IMQ) een RTTY-bulletin. Frequentie 145.300 MHz, in phone op 430.050/145.7875 MHz.

**QSL-KAARTEN** - Vergeet u niet uw QSL-kaarten af te halen?

**GEBRUIK VAN AFDELINGSAPPARATUUR** - Onze afdeling bezit een 2 m transceiver (Kenwood TS700); antennes voor HF, VHF en UHF; coax met amphenol en N-connectoren; 4 rotoren met stuurkabel; een aggregaat; en een mobiele antennemast. Deze spullen kunnen door de leden worden geleend bij onze depothouder Heijmen Ceelen (PA1HC), tel. 033-2459082. Uiteraard kan dit niet ten tijde van afdelingsactiviteiten. **LET OP:** Bij reservering borgsom betalen, annuleringskosten kunnen in rekening gebracht worden en schade is voor rekening van de gebruiker.

**GEBRUIK VAN AFDELINGSCALL** - Wilt u tijdens één contest of andere activiteit de club-call gebruiken, dan kunt u dit aanvragen bij Hans Verberne (PA3GDQ), tel. 033-4552293.

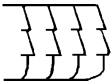


## VAN DE REDACTIE

Hierbij het laatste blad van dit jaar, maar ook het laatste nummer dat in de frequentie van 10 nummers per jaar verschijnt. Frank (PA3DTX) heeft aan het bestuur meegedeeld dat hij niet herkiesbaar is in maart. Ook legt hij dan zijn functie van redacteur neer. Het bestuur heeft besloten om in de toekomst nog maar een nummer uit te brengen met de stukken voor de Huishoudelijke Vergadering en VR-voorstellen (10 maart). Ook komt er misschien een informatief nummer. Dit nummer, waarin de contactadressen staan van de afdeling en de geplande afdelingsbijeenkomsten, wordt aan alle leden verstuurd en aan nieuwe leden.

Om toch contact met de leden te houden heeft men de afdelingsbijeenkomsten verschoven naar de **tweete vrijdag** van de maand. Hierdoor is het mogelijk om via de rubriek "Komt u ook?" in Electron u te informeren wat men voor de afdelingsbijeenkomst heeft georganiseerd.

Ook via onze home-page (<http://www.veron.nl/afdeling/amersfoort>) en via e-mail zullen wij u zoveel mogelijk op de hoogte houden van het wel en wee van onze afdeling.



## VERENIGINGSVOND

### DECEMBER - kerst

De laatste verenigingsavond van dit jaar is op vrijdag 17 december en zal in het teken van het kerstgebeuren staan. Jaarlijks terugkerend onderwerp is o.a.: verkiezing amateur van het jaar. Wat verder op het programma staat, is nog een verrassing. Gezien het karakter van deze verenigingsavond nodigen wij u uit om ook uw echtgeno(o)t(e) of vriend(in) mee te nemen.

Het adres is: Burgemeester van Randwijckhuis, Diamantweg 22, Amersfoort. Aanvang 20.00 uur. Zaal open vanaf 19.30 uur.



***Wij wensen U en de Uwen  
Prettige Kerstdagen  
en een Gelukkig Nieuwjaar***



## JANUARI - nieuwjaarsreceptie + behandeling ingekomen VR-voorstellen

Vrijdag 14 januari is er een nieuwjaarsreceptie en behandeling van ingekomen afdelings VR-voorstellen.

## VERSLAG VERENIGINGSAVOND - 26 november

Op deze avond hadden wij Jos Hoeven van de RDR afd. Handhaving bereid gevonden iets te vertellen over zijn werk. Aan de hand van videosheets en digitale foto's vertelde hij iets van de structuur van het bedrijf.

In het loop van het verhaal werd het duidelijk dat hij een zeer breed werkterrein heeft. Hij moet met zijn peilauto de ether aftasten naar illegale gebruikers en andere storingsbronnen die het maatschappelijk verkeer in de war kunnen gooien. De nieuwe voorschriften en beperkingen die wij pas door de bus hebben gekregen maken zijn werk er niet makkelijker op. Het blijkt dat het beleid dat wij hier net ingevoerd hebben, ook al een paar jaar in Duitsland toegepast wordt. In Duitsland hoor je al geluiden dat men liever de oude wetgeving terug zag. Het in bezit hebben zonder papieren van allerlei radio/zendapparatuur in de praktijk leidt tot grote onduidelijkheid. Je moet een illegale gebruiker zowat met de microfoon in de hand betrappen. Na de lezing konden de aanwezigen een kijkje nemen in zijn peilauto.

Al met al een bijzonder interessante lezing die door de vele aanwezigen beloond werd met een daverend applaus.



## MEDEDELINGEN

## VOORJAARSEXAMENS 2000

De amateurradiozendexamens 2000 zullen worden gehouden voor:

- radiotechniek en voorschriften I en II op 5 april 2000 in Nieuwegein;
- opnamen/seinen van morsetekens met snelheden van 12 woorden per minuut in de periode van 9 t/m 10 mei 2000 in Nieuwegein.

Aanmelden is mogelijk tot 14 januari 2000. Het aanmelden moet telefonisch geschieden bij het Examensecretariaat voor Amateurradiozendexamens te Groningen, 050-5877444.

## VOORSTELLEN VOOR DE 61e VERENIGINGSRAAD 2000

De voorstellen voor de Verenigingsraad 2000 moeten uiterlijk 22 januari 2000 bij het Centraal Bureau binnen zijn. Heeft u voorstellen voor deze VR dan kunt u deze schriftelijk (lieftst voor 1 januari) bij de secretaris inleveren.

## MORSE-CURSUS

Bij voldoende belangstelling willen wij weer met een morse- of opfriscursus voor A/B-amateurs starten. De cursus wordt gegeven door Hilde (PA3EKW) en Koos (PA3BJV) Sportel. Voor informatie: telefoon 033-4551992.

## VAM-AVONDEN

De laatste VAM-avond van dit jaar is op 20 december. Wij starten 10 januari 2000 weer met de VAM-avonden bij "Radio AA" in Leusden.



NAVTEX

In een kort artikel wil ik de navtex uitzendingen op 518 kHz, voor de zeevaart, nader proberen uit te leggen. Navtex is een zich nog steeds uitbreidend communicatie systeem voor de zeevaart. Het is een volledig geautomatiseerd berichten verkeer in de mode sitor-b 170 Hz. shift en een snelheid van 100 dB. De berichten omvatten alles wat te maken heeft met veiligheid op Zee en hebben per soort bericht een letter die aan geeft welk bericht het is, de standaard taal is engels.

*zczc te36*

*181557 utc mar =*

*oostenderadio weatherforecast 36/99*

*thames and dover :*

*gentle or moderate breeze 3 or 4 from nw,*

*increasing to fresh*

*breeze 5*

*rain or drizzle at times.*

*moderate visibility at first, goed visibility*

*later.*

*nnnn*

Hier boven zie je een voorbeeld, van een bericht zczc is het eind van phasing periode dan wel begin bericht, de letter t laat ons zien voor welk gebied het bericht is, de letter e geeft de aard van het bericht en 36 het volgnummer. Om kort te zijn het gebied (t) is de Belgische kust, en het bericht (e) is een weervoorspelling en 36 het volgnummer en 181557 utc mar. is de datum en tijd, te weten 18 maart te 15:57 uur utc. Elk schip met een bruto tonnage van meer dan 300 ton, evenals passagiersschepen, moeten zo'n installatie aan boord hebben. Navtex is een

wereldwijd systeem en werkt met een tijd schema. Geografisch liggen de stations ver genoeg uit elkaar om elkaar niet te storen, het bereik van een station is 400 zeemijl en dat is pakweg 600 km. Doordat de antennes waarschijnlijk beter zijn dan op schepen ontvang ik in Utrecht met vrij eenvoudige middelen zo'n 20 tal stations en wel van de Middellandse Zee tot boven de poolcirkel. Ik vermeld expres niet de bericht klassen en waar de stations zich bevinden, zodat er nog leuk wat zoekwerk over blijft. Er is een hoop info te vinden op internet, de bekende kortegolf handboeken en de Utrechtse frequentie 145.325 mHz staat bij mij meestal wel bij als ik thuis ben, ook vind je daar Hans (PA3DZK) en Hans (PD0PTT).

Als apparatuur hoef je niet te denken aan kostbare spulletjes. Een oude Kenwood R1000, 386 computer met b.v. hamcom 3.1 en een hamcom modem en het feest kan beginnen. Om het middengolf geweld aan te kunnen, denk aan oversturing van de eerst ingangstrap is een preselector geen overbodige luxe. Maar je kunt ook je antenne verzwakker gebruiken van de ontvanger, of nog beter een verzwakker maken die in stappen van 2 of 3 dB. zo'n 15 dB kan verzwakken zodat je dat zo kunt instellen dat je de voortrap niet overstuurt.

Steek 518 kHz maar eens aan en stel je apparatuur maar in. Je hebt met eenvoudige middelen zo'n 3 tot 5 stations per uur en eenmaal afgestemd op een hard station hoef je er nauwelijks meer naar om te kijken (dit is natuurlijk wel een beetje afhankelijk van apparatuur en software). Als je dit met enige regelmaat doet, en gewapend met atlas, handboeken, internet en 145.325 kHz plus/min QRM bij, kun je net als ik er vele jaren mee vermaken. Overigens komt er begin dit jaar een frequentie bij te weten 490 kHz. die vermoedelijk in lokale talen gaat uit zenden. En op 4.209,5 kHz hoorde ik ook sitor-b signalen en dit is ook een navtex frequentie, deze frequentie zal vrijwel zeker gebruikt worden om gebieden die buiten het bereik vallen van de lange golfnavtex uitzendingen.

Overigens bedenk ik tijdens het schrijven van dit artikel welk een pret ik heb gehad met een Commodore 64 waar ik zelf navtex mee schreef, 145.325 kHz bij en samen met PA3DZK en PD0PPT nachten lang mee vermaakten. Kortom stof het oude spul maar eens goed af. Kees - PD 0 RGU (Gagelnieuws oktober/november 1999)

TE KOOP: FT-7 HF-set (10 W) + handl. f 425,- /// Power supply 608 Amp. 13,8 V f 40,- /// Kenwood TR2300 + VB2300 Amp 10 W f 150,- (compl. met beugel, handl., tas en extra antenne) /// ATV-zender 400 mW Amp. 2C39 vuurtoren buiswater gekoeld, plm. 8 W f 100,- /// Laptop Laser LT321 (386) f 175,- (incl. boekje, voeding, muis en tas) /// In één koop alles voor f 800,-. Fred Broné (PA3GSJ), 033-4802031.



**DE VERENIGINGSVONDEN ZIJN DE  
TWEDE VRIJDAG VAN DE MAAND**





## DE ALLEREERSTE RADIOLAMP

Bij de opening van de tentoonstelling “Van Radio tot Omroep” in het Omroep museum in Hilversum in oktober 1994 ontstond een warrige discussie over wie werkelijk de eerste was: wie maakte de eerste Nederlandse radiobuis, daar ging het om. Was dat ingenieur Idzerda uit Den Haag, volgens elke willekeurige encyclopedie de "ontdekker" die in de zomer van 1918 samen met Philips de beroemde Ideezet-lampen begon te maken? Of was het Leonard Bal uit Breda, de man die in maart 1918 op de radiotentoonstelling in de Haagse dierentuin een radio met lamp demonstreerde? Directeur W. Stuiver van het Museum Radio Wereld in het Drentse Diever weet het antwoord: Idzerda noch Bal was de eerste Nederlander die een goed functionerende radiobuis maakte. De werkelijk allereerste Nederlandse lamp werd in 1917 gemaakt door glasblazer H. Schmitz bij de firma Holland in Utrecht. Het ding, ter grootte van een pink, staat in Stuivers particuliere museum in een vitrine. Schmitz werkte in 1917 als glasblazer bij de Holland toen daarop 15 november een zekere luitenant Tolk en luitenant-ter-zee Dubois binnenstapten. Ze hadden een Telefunken-lamp bij zich die afkomstig was uit het radiotoestel van een Duits watervliegtuig dat bij Kampen was neergestort. Het bedrijf kreeg in naam van het ministerie van Oorlog de opdracht het onderdeel onder geheimhouding na te maken. Vier dagen later, op 19 november 1917, hadden blazer Schmitz en laborant ir F. Prinsen een eerste werkende radiolamp klaar. Er werden verbeterde exemplaren gemaakt die in het bijzijn van de Holland-directie en technici van de PTT werden gedemonstreerd. Op grond van de resultaten werd bij Holland een serie van enkele tientallen hoog-vacuümlampen besteld die op 1 januari 1918 werd geleverd. De lamp in Diever is waarschijnlijk een exemplaar uit de aanloop voor die serie. Lampenfabriek Holland had het licht gezien.

Begin 1918 had men een eigen radiobuis klaar die een voorloper was van de buizen die tot 1923 werden gebruikt in de radiotoestellen van de Nederlandse Seintoestellen Fabriek in Hilversum. Begin 1918 kreeg Idzerda lucht van de experimenten in Utrecht. Hij probeerde enkele radiolampen bij de Holland te bestellen maar daar staken de militaire autoriteiten een stokje voor. In maart 1918 stond Idzerda nog met ouderwetse kristalontvangers op de radiotentoonstelling in de Haagse dierentuin. Daar demonstreerde luitenant Tolk wel een ontvanger die hij had gebouwd met lampen uit de geheime Holland-serie. Het inwendige van dat apparaat was officieel staatsgeheim en dus verstopt in een verzegelde kist.

Bals ontvanger, iets verderop, was niet meer dan een schakeling op een kale plaat hout. Die openheid trok aanzienlijke aandacht. De buislamp, die matglas had om het inwendige aan het oog te onttrekken, had het opschrift Bal - Pope Venlo, terwijl



niemand wist dat bij dat bedrijf al radiolampen werden vervaardigd. Er gebeurden vreemde dingen in Den Haag. Bals lamp verdween op de eerste avond van de expositie om de volgende morgen weer in het apparaat te steken alsof er niets was gebeurd. Bal hield het incident stil. De brutale diefstal van Tolks kist reserveonderdelen haalde wel de kranten. Bal kreeg daarna al snel overweldigende concurrenten tegenover zich.

In Hilversum begon de NSF ontvangsttoestellen te bouwen met Holland-lampen. En in de Philips Company Archives zijn stukken aanwezig waaruit blijkt dat ingenieur Idzerda begin mei een prototype van een naar zijn aanwijzingen gemaakte radiolamp geleverd kreeg van Philips. Op 1 juli 1918 werd een contract getekend waarin de ingenieur zich verplichtte minimaal 180 stuks per jaar van zijn 'Ideezet' af te nemen. Kort daarop begon de productie.

Of Idzerda iets met de mysterieuze gebeurtenissen in de eerste nacht van de radiotoonstelling van 1918 te maken had, is verre van zeker. Tegen die tijd zong het geheim van Tolk onder de ingewijden al flink rond. Idzerda's latere partner Philips was namelijk al in november 1917 door luitenant Tolk benaderd met de Telefunken-lamp uit Kampen. De Philips ingenieurs hadden er wel oren naar gehad, maar Gerard Philips zag niets in radiowerk dat hij "militaire spelerei" vond. Pas toen Idzerda afname garandeerde, ging ook hij overstag.

Ontleend aan De Volkskrant; 8-10-94



## AGENDA

DECEMBER	17 afdelingsbijeenkomst - kerst 20 laatste VAM-avond van deze eeuw
JANUARI	10 eerste VAM-avond in het nieuwe millennium 14 nieuwjaarsreceptie + behandeling afdelings VR-voorstellen
FEBRUARI	11 lezing
MAART	10 Huishoudelijke Vergadering + VR-voorstellen
APRIL	14 lezing
MEI	12 verkoping
JUNI	9 lezing



VERON afdeling Amersfoort Activiteiten Maandagavond  
wordt gehouden bij VERON Radio AA, Bedrijfsweg 11,  
Leusden (industrieterrein Ambachtsweg), aanvang  
20.00 uur. U kunt het laatste VAM-nieuws lezen op  
onze afdelings BBS P18UTR en Internet home-page  
(<http://www.veron.nl/afdeling/amersfoort>).

